

การจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล”

ลัดดา ประสาร^{1*}

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการเรียนการสอนการเขียนและรายงานข่าวที่มีการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ขึ้นโดยบูรณาการเข้ากับรายวิชาของหลักสูตรนิเทศศาสตร์และการบริการวิชาการ รวมถึงการศึกษาองค์ประกอบของแพลตฟอร์มออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” ตามทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้และการสร้างความรู้ที่เหมาะสม โดยมีวิธีการศึกษาตามวิธีวิทยาการถอดบทเรียนรูปแบบการเรียนการสอน มีการศึกษาใน 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การศึกษาบริบทการเรียนการสอนก่อนการบูรณาการด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์ การศึกษากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาการเขียนและการรายงานข่าวเบื้องต้นด้วยการสังเคราะห์ความตามทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ (Constructionism Theory) และแนวคิดการสร้างความรู้ที่เหมาะสม (Situated learning Theory) และการนำเสนอโครงร่างแบบจำลองนวัตกรรมการเรียนการสอนสถานีข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว มีการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนสอดคล้องกับทั้งสองทฤษฎีอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ตั้งแต่กระบวนการแสวงหาข่าว การสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสร้างเนื้อหาที่เกิดขึ้นจริง Authentic content และการรับทราบ Feedback ของผู้รับสารหลังนำเสนอข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เกิดเป็นการแปลความหมายเชิงประสบการณ์ของผู้เรียนในทุกขั้นตอนของกระบวนการรายงานข่าว โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ว่าจะหาวิธีเรียนรู้ (Learn how to learn) จากสถานการณ์จริงได้อย่างไร โดยเรียนรู้ว่าควรเข้าถึงแหล่งข่าวได้ด้วยวิธีการไหนบ้างและต้องใช้ศิลปะทางการสื่อสารเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ข่าวได้อย่างไร ซึ่งกระบวนการทั้งหมดก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Social Interaction) ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สัมพันธ์กับการบริการวิชาการให้กับผู้ประกอบการ สื่อ หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอน; ข่าวออนไลน์; สถานีข่าวสองเล, ถอดบทเรียน

¹ อาจารย์, หลักสูตรนิเทศศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ, อีเมล: ladda.p@tsu.ac.th

* Corresponding author: ladda.p@tsu.ac.th

Learning Management through the Online News Reporting Platform "Songlae News Station"

Ladda Prasan^{1*}

Abstract

This academic article discusses the implementation of learning management through the online news reporting platform "Songlae News Station". The primary objective is to extract lessons from the teaching and learning process in writing and reporting news, facilitated by the development of an integrated online platform within the curriculum of communication studies and academic services. It also examines the components of the "Songlae News Station" platform through the lens of self-directed knowledge construction and appropriate knowledge creation theories. The study employs a methodological framework for lesson extraction, focusing on the teaching context before the integration of the online platform. It investigates the teaching and learning processes in introductory writing and news reporting courses through synthesis and interpretation based on the social constructivist learning framework and the concept of situated learning. Additionally, it proposes a model for innovative online news learning at "Songlae News Station". The findings indicate that the teaching process in the aforementioned courses effectively aligns with both theories, particularly in facilitating self-directed knowledge construction and interaction with the external environment. This encompasses the entire process of news gathering, interviewing sources, and providing students with opportunities to engage with and create authentic content. Furthermore, students receive feedback from audiences after presenting news through the online platform, leading to experiential meaning-making throughout the news reporting process. Students learn how to learn from real-world situations by identifying methods to access news sources and employing negotiation skills in communication to obtain information. Overall, this process fosters social interaction, aligning with the principles of appropriate learning and providing academic service benefits to media practitioners, governmental organizations, and local communities.

Keywords: Learning Management; Online News; SongLae News Station; lesson learned.

¹Lecturer, Communication Art, Humanities and Societies Faculty, Thaksin University,
Email: ladda.p@tsu.ac.th

* Corresponding author: ladda.p@tsu.ac.th

บทนำ

ปัจจุบันทิศทางการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารมีความสำคัญต่อการสร้างการเรียนรู้ของผู้คนในสังคม รูปแบบการเรียนรู้มีอยู่อย่างหลากหลายและไม่จำกัดพื้นที่อีกต่อไป เทคโนโลยีการสื่อสารโดยเฉพาะการสื่อสารแบบออนไลน์เข้ามามีบทบาทและส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบ No Space ของคนรุ่นใหม่ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงห้องเรียนกับสังคมภายนอก ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Social Interaction) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น (Authentic Content) การเรียนรู้ในปัจจุบันจึงไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสะสมความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 ดังที่ปรากฏในนโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อววน.) พ.ศ. 2563-2570 ด้านการพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ ซึ่งได้ระบุเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต ว่าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงและสถาบันอุดมศึกษาต้องมีกลไกและมาตรการเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะใหม่ๆ รองรับอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของโลก และเพื่อเพิ่มความสามารถในการถูกจ้างงาน การปรับระบบการศึกษาให้รองรับความต้องการของคนทำงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงการสร้างกลไกพัฒนาทักษะเพื่อการทำงานและใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ให้แก่เยาวชนให้มีสมรรถนะที่พร้อมเข้าสู่อาชีพหรือมีทักษะด้านนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดสู่การศึกษาระดับสูงหรือการสร้างธุรกิจในอนาคต (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council and Thailand Science Research and Innovation, 2019, p. 18)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงมีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำโครงงานจริง ทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Blended Learning) เป็นการผสมผสานการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และแบบตัวต่อตัว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและยืดหยุ่น การใช้เทคโนโลยี (EdTech) เป็นการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างแอปพลิเคชันการเรียนรู้และแพลตฟอร์มการศึกษาออนไลน์มาใช้ในการสอน การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การนำนวัตกรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ช่วยให้การศึกษาในประเทศไทยมีความหลากหลายและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้มากขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและทรัพยากรได้ง่ายขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวกของตน นวัตกรรมในการเรียนการสอนจึงมักมีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนการสอนแบบออนไลน์ การใช้เครื่องมือดิจิทัล และการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รับการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว (Netrthanon, 2020, p. 23) ซึ่งจะส่งผลต่อตัวผู้เรียนให้สามารถเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนของรายวิชาการเขียนและรายงานข่าวเบื้องต้น และรายวิชาการเขียนและรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณได้บูรณาการแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ ภายใต้ชื่อ “สถานีข่าวสองเล” ไว้เป็นสื่อการสอนในรายวิชา เป็นเวทีการฝึกฝนทักษะการสื่อสารข่าวและการรายงานข่าวด้วยการปฏิบัติการจริง โดยมีจุดเริ่มต้นเกิดจากข้อจำกัดในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่ผู้เรียนไม่สามารถลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติงานข่าวได้ จึงเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจากการผลิตข่าวและส่งคลิปมาเป็นการสร้างแพลตฟอร์มสถานีข่าวเพื่อการเรียนการสอนผ่านเพจเฟซบุ๊ก ใช้รูปแบบการบูรณาการสื่อดั้งเดิม (Mass Media) สื่อวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง และสื่อใหม่ (New Media) กลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน สังคมท้องถิ่น โดยดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 จนปัจจุบัน สามารถสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเกิดผลกระทบเชิงสังคม สามารถเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานผู้ประกอบการด้านสื่อ จนเกิดการขอใช้ประโยชน์จากผลผลิตของสถานีข่าวสองเลในหลายวาระ ผู้เขียนในฐานะผู้สอนเล็งเห็นว่า “สถานีข่าวสองเล” นั้นเป็นพื้นที่การเรียนรู้ (Learning Space) แบบสนับสนุนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นห้องเรียนที่ให้ผู้เรียนเกิดการโต้ตอบและการทำงานร่วมกัน ผู้เขียนจึงประสงค์ดำเนินการถอดบทเรียนและศึกษาองค์ประกอบของแพลตฟอร์มออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” โดยมุ่งหวังว่าจะเกิดประโยชน์จากการศึกษา 2 ประการ คือ 1) สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาที่ใช้แพลตฟอร์มสถานีข่าวสองเล เพื่อพัฒนาระดับผลงานให้ดียิ่งขึ้น และเป็นโมเดลตัวอย่างในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนในลำดับต่อไป 2) การเกิดประโยชน์ทางด้านวิชาการสื่อสารมวลชนกับการพัฒนาความรู้ด้านการสื่อสารผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มที่จะส่งผลต่อการผลิตข่าวที่มีคุณภาพสอดคล้องตามยุคสมัย

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” ตามทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้และการสร้างความรู้ที่เหมาะสม

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือกรอบแนวคิด / การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการนำเทคโนโลยีและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ ดังที่ Prasertsin, Jiotrakul & Thongklomsee (2017, p. 80) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมการเรียนการสอนว่า เป็นความสามารถในการใช้นวัตกรรมสื่อการสอน เป็นตัวกลางหรือช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ รวมไปถึงประสบการณ์จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยสื่อการเรียนก็นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนผู้สอนได้แสดงบทบาท และเกิดความเข้าใจในวิชาที่เรียนที่สอนได้มากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ 1. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Experiential Learning) เป็นทฤษฎีของ David Kolb ที่เสนอว่าเรียนรู้ดีที่สุดเมื่อบุคคลได้สัมผัสประสบการณ์จริงและทำการสะท้อนผลลัพธ์ของประสบการณ์

นั้น ๆ โดย Kolb แนะนำวงจรการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ประสบการณ์ (Concrete Experience) การสะท้อน (Reflective Observation) การสร้างแนวคิด (Abstract Conceptualization) และการทดลอง (Active Experimentation) (Kolb, 1984) 2. การเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative Learning) : การศึกษาโดยการทำงานร่วมกันในกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความรู้ร่วมกัน ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและการคิดวิเคราะห์ 3. การเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี (Technology-Enhanced Learning) : เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสอน เช่น e-learning, แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และสื่อดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูล (Kirkwood & Price, 2008) 4. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Project-Based Learning) : เป็นการศึกษาโดยการทำโปรเจกต์ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทที่เป็นจริง (Thomas, 2000) และ 5. การสอนแบบบูรณาการ (Integrated Teaching) : เป็นการรวมความรู้จากหลายๆ สาขาวิชาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นภาพรวมและการเชื่อมโยงของเนื้อหา ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความหมายมากขึ้น

ทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวทางที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้แนวคิดและวิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน การถอดบทเรียนครั้งนี้ผู้เขียนใช้การสังเคราะห์เนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนเข้ากับทฤษฎีด้านการเรียนรู้ การถอดบทเรียน และทฤษฎีด้านการสื่อสาร โดยสรุปไว้ดังนี้

ทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เหมาะสม (Situated learning Theory)

ทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เหมาะสม (Situated Learning Theory) ซึ่งพัฒนาโดย Jean Lave และ Etienne Wenger ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 เน้นถึงความสำคัญของบริบทในการเรียนรู้ ทฤษฎีนี้ระบุว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อมันเกิดขึ้นในบริบทที่แท้จริงและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของตนเอง (Lave & Wenger, 1991, p. 36) โดยเนื้อหาการเรียนรู้จะถูกนำเสนอในสถานการณ์ที่มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ในบริบทที่พวกเขาจะใช้ในอนาคต หนึ่งในแนวคิดสำคัญของทฤษฎีนี้คือ "การเข้าร่วมทางสังคม" (Legitimate Peripheral Participation) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนเริ่มต้นจากการเข้าร่วมในกิจกรรมในระดับที่ต่ำกว่าและค่อยๆ พัฒนาทักษะและความรู้ของตนไปสู่งานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น แนวคิดนี้ช่วยให้เข้าใจว่าการเรียนรู้ไม่ใช่เพียงแค่การรับข้อมูล แต่เป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เชื่อมโยงกับกลุ่มและวัฒนธรรมของผู้เรียน (Lave & Wenger, 1991, p. 40)

นอกจากนี้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เหมาะสมยังเน้นถึงความสำคัญของการปฏิบัติจริงและประสบการณ์ตรง ซึ่งช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสามารถในการใช้ความรู้ที่เรียนรู้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้นเมื่อได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีนี้มีข้อจำกัดในบางกรณี การเรียนรู้ในบริบทที่มีความเป็นจริงสูงอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดหรือไม่มั่นใจ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีประสบการณ์น้อยในเรื่องนั้นๆ อาจรู้สึกไม่สบายใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ซับซ้อนมากนัก (Harris, 2003, p. 58) ดังนั้น การออกแบบการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงระดับประสบการณ์และความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เหมาะสมเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในด้านการศึกษา โดยเน้นถึงความสำคัญของบริบทในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะในการใช้ความรู้ในชีวิตจริง การบูรณาการทฤษฎีนี้เข้ากับการออกแบบการเรียนการสอนจะช่วยให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.

ทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ (Constructionism Theory)

แนวคิดและเป้าหมายของทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ นั้นถือว่า การเรียนรู้ของคนเราก่อตัวขึ้นจากการกระทำของตนเอง โดยเชื่อว่าบุคคลเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน แต่ความรู้ที่เกิดขึ้นเกิดจากประสบการณ์เดิมผนวกกับโครงสร้างทางปัญญาที่มีเดิมและแรงจูงใจของแต่ละบุคคลมากกว่าโดยอาศัยแต่เพียงการรับรู้ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม หรือรับการสอนจากภายนอกเท่านั้น โดยสมชาย รัตนทองคำ ได้ระบุถึงหลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ไว้ว่า “การสร้างความรู้ตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ นิยม คือ ความขัดแย้งทางปัญญา ดังนั้นหน้าที่หลักของผู้สอนในแนวของกลุ่มสร้างสรรคความรู้ นิยม คือ การหากลวิธีกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในวงจรการสร้างความรู้ใหม่ของผู้เรียนในโครงสร้างทางปัญญา และโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนที่สร้างขึ้นใหม่นี้จะเป็นโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมสำหรับปัญหาใหม่ต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่จบสิ้น (Rattanatongkum, 2015, p. 106)

Netrthanon ได้ให้ความหมายของแนวคิด Constructionism ว่า เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ความรู้เกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นด้วยผู้เรียนเอง ไม่ใช่เกิดขึ้นจากครูหรือผู้สอน โดยความรู้ที่ดีนั้นจะต้องรวมถึงปฏิภณระหว่างความรู้ในตนเอง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยงานวิจัยของ Netrthanon นั้นได้ระบุถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรคด้วยปัญญาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาว่ามีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจปัญหา 2) ขั้นวิเคราะห์หัวข้อโครงการ 3) ขั้นปฏิบัติการกิจรวม 4) ขั้นกระตุ้นส่งเสริม 5) ขั้นสรุปผลผ่านการเล่าเรื่อง 6) ขั้นต่อยอดผลงาน และ 7) ขั้นประเมินผล โดยได้คิดและพัฒนาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรคด้วยปัญญาที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา และให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรคที่เป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Netrthanon, 2020, p. 23)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning Domain)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ถูกพัฒนาโดยเบนจามิน บลูมและคณะในปี 1956 โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดประเภทของวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็นหกระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ (Knowledge) ระดับความเข้าใจ (Comprehension) ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) และระดับการประเมินค่า (Evaluation) โครงสร้างนี้ไม่เพียงช่วยผู้สอนในการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผล แต่ยังช่วยให้ผู้สอนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อผู้เรียนได้ ความสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่ความชัดเจนในการจำแนกประเภททักษะทางปัญญา ทำให้ผู้สอนสามารถกำหนดกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในการสอนที่มุ่งเน้นการเข้าใจ อาจใช้กิจกรรมการสรุปข้อมูล ขณะที่การประเมินผลอาจมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์และวิจารณ์แสดงมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียนได้ (Anderson & Krathwohl, 2001, p. 67)

การปรับปรุงของทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมโดยแอนเดอร์สันและคราธวอลในปี 2001 ได้นำเสนอการเปลี่ยนแปลงในหมวดหมู่เดิมจากคำนามเป็นกริยาที่สื่อถึงกระบวนการเรียนรู้ที่มีพลศาสตร์มากขึ้น เช่น การเปลี่ยน "ความรู้" เป็น "การจดจำ" การปรับปรุงนี้สะท้อนถึงการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมและสอดคล้องกับแนวทางการศึกษายุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Anderson & Krathwohl, 2001, p. 42) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้มีข้อวิจารณ์ว่าอาจเป็นกรอบที่เข้มงวดเกินไป เนื่องจากผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้หลายระดับพร้อมกัน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับลำดับที่กำหนดไว้ (Mayer, 2002, p. 96) แม้จะมีข้อจำกัดนี้ แต่ครูจำนวนมากยังคงใช้ทฤษฎีนี้ในการออกแบบการสอนและการประเมินผล โดยมองว่ามันเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและความรู้ที่สำคัญ

โดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมยังคงมีความสำคัญในด้านการศึกษา ด้วยโครงสร้างที่ชัดเจนของทฤษฎีช่วยผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรและเพิ่มประสิทธิภาพการสอนได้ง่ายขึ้น การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องทำให้ทฤษฎีนี้มีความสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ในปัจจุบัน

แนวคิดการถอดบทเรียน

แนวคิดการถอดบทเรียน (Lesson Learned) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยการทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้สอนเพื่อศึกษาและปรับปรุงการสอน แนวทางนี้เริ่มต้นขึ้นในประเทศญี่ปุ่นและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับสากล เน้นการวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการสอน โดยผู้สอนจะร่วมกันวางแผนการสอน ทดลองสอน และประเมินผล (Lewis, 2002, p. 91) กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการสอนของครู แต่ยังส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในห้องเรียน หนึ่งในจุดเด่นของการถอดบทเรียนคือการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สอน โดยการจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มผู้สอนและพัฒนาความรู้สึกเป็นทีม (Stigler & Hiebert, 1999, p. 12) การทำงานร่วมกันนี้สามารถสร้างโอกาสให้ครูได้เรียนรู้จากกันและกัน และทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน กระบวนการถอดบทเรียนนั้นเน้นการสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาวิธีการสอนของครู โดยหลังเสร็จสิ้นการสอน ผู้สอนจะมาร่วมกันวิเคราะห์ผลการสอน โดยพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งช่วยให้สามารถเห็นภาพรวมและประเมินว่าการสอนมีประสิทธิภาพเพียงใด นอกจากนี้ แนวคิดการถอดบทเรียนยังสามารถปรับใช้กับหลายระดับการศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งสามารถปรับให้เหมาะสมกับบริบทต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การประสบความสำเร็จของกระบวนการนี้ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง (Darling-Hammond et al., 2009, p. 56)

ทฤษฎีสื่อใหม่ (New Media Theory)

เป็นทฤษฎีที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสื่อในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และอุปกรณ์ดิจิทัลอื่น ๆ เพื่อเข้าใจถึงวิธีการที่สื่อใหม่ส่งผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม และการสื่อสาร หลักสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ 1) การโต้ตอบ (Interactivity) : สื่อใหม่ให้ความสำคัญกับการที่ผู้ใช้มีความสามารถในการโต้ตอบกับเนื้อหาและผู้อื่น ๆ ได้อย่างทันท่วงที เช่น การแสดงความคิดเห็น การแชร์ และการสร้างเนื้อหาของตัวเอง (Manovich, 2001) 2) ความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) : การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างประสบการณ์เสมือนจริงที่ช่วยให้ผู้ใช้รู้สึกเหมือนได้มีส่วนร่วมในสภาพแวดล้อมดิจิทัล (Ryan, 2001) 3) การจัดการข้อมูล (Information Management) : ในยุคดิจิทัล การจัดการและค้นหาข้อมูลต้องการทักษะและเครื่องมือใหม่ เช่น การใช้เครื่องมือค้นหาขั้นสูงและการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล (Castells, 2010) การศึกษาทฤษฎีสื่อใหม่ช่วยให้เราเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวิธีที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลและเนื้อหาในยุคดิจิทัล

แนวคิดหลักการเขียนและรายงานข่าว

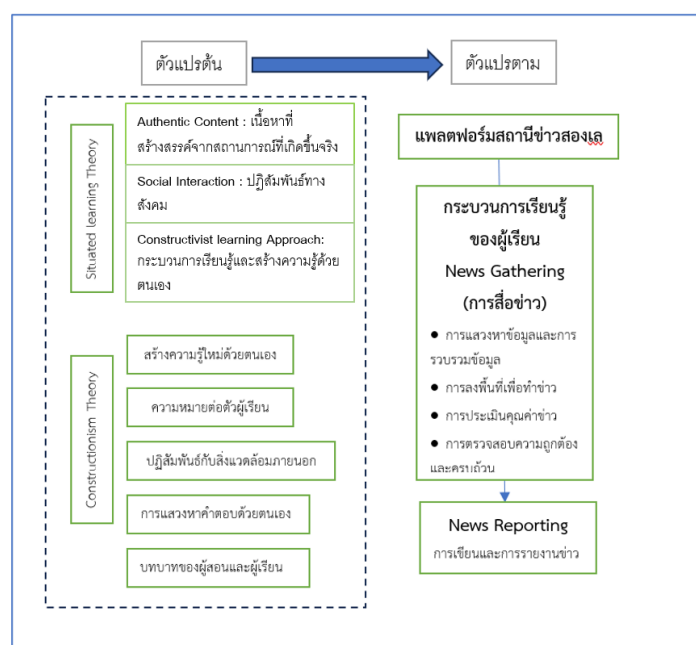
หลักการเขียนและรายงานข่าวนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่ 1) การสื่อข่าว (News Gathering) (Vithayarat, 2022, p. 174) ใต้ให้ความหมายว่าการสื่อข่าวเป็นการเสาะหาและการรวบรวมข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจหรือการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดย Numcharoen ได้ระบุว่า การข่าวนั้นเป็นกระบวนการแรกของการผลิตข่าว ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ การแสวงหาข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อทำข่าว การประเมินคุณค่าข่าว การตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน ก่อนนำไปสู่การรายงานข่าว โดย ได้ระบุไว้ว่า การได้มาซึ่งข่าว ตลอดไปจนถึงการเขียน ผู้สื่อข่าวต้องมีกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานข่าวอาจมีเหตุการณ์เฉพาะหน้าซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นได้เสมอ ดังนั้นแม้ผู้สื่อข่าวจะเตรียมการดีอย่างไร ก็อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ (Numcharoen, 2006, p. 138) 2) การรายงานข่าว (News Reporting) คือการนำเสนอหรือเผยแพร่เนื้อหาของข่าวผ่านช่องทาง (Channel) หรือสื่อ โดยมีรูปแบบการรายงานอยู่ 6 ประเภทได้แก่ การรายงานแบบตรงไปตรงมา, การรายงานแบบอธิบายหรือตีความ, การรายงานแบบข่าวเชิงสืบสวน, การรายงานในรูปแบบสารคดีเชิงข่าว, การรายงานรูปแบบพิเศษ และการรายงานในสื่อดิจิทัล

วิธีการศึกษา

ใช้การถอดบทเรียนด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและในการปฏิบัติงานข่าวของผู้เรียนผ่านแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนและพื้นที่การเรียนรู้ (Learning Space) ที่พัฒนาขึ้นในรายวิชาการเขียนและการรายงานข่าวเบื้องต้น และรายวิชาการเขียนและการรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาทำการจดบันทึกหลังการเรียนการสอนทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ การจดบันทึกผลตอบรับ (Feedback) จากสื่อ ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อกระบวนการเรียนการสอน และบันทึกข้อสังเกตที่น่าสนใจ ผวนกับ

ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงาน เอกสารความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน

โดยมีขั้นตอนการศึกษา 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การถอดบทเรียนใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1. การศึกษาบริบทการเรียนการสอนก่อนการบูรณาการด้วยแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ 2. การศึกษาวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” 3. การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนการเขียนข่าวโดยใช้แพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” สังกะระห์ตามทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructionism Learning Approach) และการสร้างความรู้ที่เหมาะสม (Situational Learning Approach) ร่วมกับแนวคิดหลักการเขียนและรายงานข่าว 4. การวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้แพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาโครงสร้างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล” ทั้งนี้สามารถนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการศึกษา

ผลการศึกษา

ผู้เขียนจึงประสงค์จะถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ของ “สถานีข่าวสองเล” ออกมาเพื่อประโยชน์ทางวิชาการในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และเพื่อยกระดับการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังที่ Ongcharoen (2017, p. 1) ระบุไว้ว่าการถอดบทเรียน (Lessons Learned) เป็นเครื่องมือหนึ่งของการจัดการความรู้ เป็นการสกัดความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการทำงานเพื่อยกระดับผลงานให้ดีขึ้น โดยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้านี้เป็นสองส่วนได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง การถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” และส่วนที่ 2 นำเสนอแบบจำลองโครงสร้างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล” โดยขอเสนอ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่หนึ่ง การถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” สามารถแสดงผลการศึกษาจำแนกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาบริบทการเรียนการสอนก่อนการบูรณาการด้วยแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์

บริบทการเรียนการสอนรายวิชาการเขียนและรายงานข่าวนั้นมีจุดมุ่งหมายรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า คุณสมบัติ จริยธรรม หลักการเขียนและรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ การบรรณาธิการและมีทักษะในการเตรียมต้นฉบับข่าว การสัมภาษณ์เชิงข่าว การรายงานข่าว และการฝึกปฏิบัติ ทฤษฎีที่ใช้เป็นหลักในการกระบวนการเรียนการสอน คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning Domain) ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ **ด้านพุทธิพิสัย** ในระดับการนำไปใช้ มีการจัดการเรียนการสอนให้เกิดการวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม การจับประเด็นต่าง ๆ ในสังคมมาประเมินคุณค่าข่าวตามหลักการวารสารศาสตร์ และการเชื่อมโยงกับศาสตร์ด้านอื่น ๆ อาทิ การตีความประเด็นตามหลักกฎหมาย ตามหลักเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น **ด้านทักษะพิสัย** มุ่งเน้นการสร้างทักษะตามหลักการสืบข่าว (News Gathering) และหลักการรายงานข่าว (News Reporting) การจับประเด็นและสืบหาข่าว ทักษะการสัมภาษณ์แหล่งข่าว ทักษะการจับจังหวะในการนำเสนอข่าว โดยผู้เรียนต้องปฏิบัติการเขียนและรายงานข่าวเองอย่างต่อเนื่องถูกต้องและรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ **ด้านจิตพิสัย** ในระดับพฤติกรรมด้านจิตใจที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของงานข่าวที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม การตระหนักว่าข่าวคือ เรื่องจริง การสร้างสัญชาตญาณนักข่าว หรือ Nose for News การมุ่งมั่นหาคำตอบเพื่อช่วยคลี่คลายประเด็นและนำความยุติธรรมให้กับเหยื่อหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบ การสร้างนิสัยรักความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวโดยไม่ย่อท้อหรือเห็นแก่อำมาตย์สินจ้าง รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (Teaching learning approaches) ประกอบด้วย 1) การบรรยาย (Lecture) ใช้รูปแบบนี้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุด้านพุทธิพิสัย 2) รูปแบบ “Active Learning” เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุด้านทักษะพิสัยและจิตพิสัย โดยใช้กิจกรรมการรายงานข่าว จัดให้มีการระดมสมอง การจัดอภิปรายกลุ่มแบบ “small group discussion” การฝึกทักษะการเขียนและรายงานข่าวเฉพาะบุคคล การผลิตเทปรายการข่าวซึ่งใช้วิธีการแบบ “Collaborative” การแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ของฝ่ายข่าวสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันดำเนินงานโดยใช้ทักษะที่ตนถนัดในกระบวนการผลิตข่าว โดยสรุปรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นการปฏิบัติงานข่าวที่เน้นตามหลักพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัยดังได้กล่าวไปแล้ว **แต่พบข้อสังเกตว่า** ผลงานหรือ “ข่าว” ที่ได้จากการเรียนการสอนนั้นถูกเก็บไว้เป็นคลิปข่าวและจัดส่งเข้าระบบ MOOCs ของมหาวิทยาลัย ทั้งที่ผลงานข่าวเหล่านั้นเกิดจากกระบวนการทำข่าวที่เป็น “Authentic Content” คือ เนื้อหาหรือผลงานที่สร้างสรรค์จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จึงสามารถนำเสนอผ่านสื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและครบถ้วนกระบวนการปฏิบัติงานข่าว ดังเช่นที่ Barrett ระบุไว้ว่า เนื้อหาที่แท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการเล่าเรื่องดิจิทัล สามารถเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้และให้ประโยชน์ที่แท้จริงแก่ทั้งผู้เรียนและชุมชนได้ (Barrett, 2006, pp. 293-303)

2. วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล”

จุดเริ่มต้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” นั้นมี 2 ประการ ได้แก่

2.1 สืบเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ในปี 2564 ส่งผลให้ผู้เรียนในรายวิชาการเขียนและรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ไม่สามารถลงพื้นที่ปฏิบัติงานข่าวได้ ผู้สอนจึงได้ออกแบบให้ผู้เรียนรายงานสถานการณ์โควิด-19 จากพื้นที่ของตนเองและแชร์คลิปข่าวสู่โลกออนไลน์ ส่งผลให้ผู้เรียนสนุกสนานและมีปฏิสัมพันธ์กับรายวิชาและสังคมภายนอกเป็นอย่างมาก จนเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความพยายามสร้างเพจข่าวของรายวิชาที่ใช้เพื่อส่งงาน เช่นเดียวกับที่ López-García, & Sánchez-Fernández (2021, pp. 1203-1219) ได้ระบุไว้ว่า สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลต่อการเรียนการสอนและผู้สอนได้ปรับหลักสูตรของตนในช่วงระยะเวลาของการแพร่ระบาด จึงเกิดการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการรายงานข่าว

2.2 การสังเกตผู้เรียน ผู้สอนพบข้อสังเกตจากชั้นเรียนอยู่สองประการ คือ ผู้เรียนจะสนใจการฝึกเขียนข่าวในห้องเรียนลดน้อยลงเมื่อเริ่มมีความซ้ำซ้อนมากขึ้น โดยพิจารณาจากใบงานในลำดับหลังกลางภาค ผู้เรียนจะทำคะแนนได้น้อยลงทั้งที่สามารถรายงานข่าวได้ดีขึ้น และประการที่สองคือ ผู้เรียนนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในการเขียนข่าว ส่งผลกระทบด้านบวกคือช่วยให้เห็นประเด็นข่าวที่ทันสมัยและหลากหลาย ช่วยในการแตกประเด็นย่อย ๆ ได้ง่ายขึ้น เกิดความรวดเร็วในการรายงานข่าวและเป็นประโยชน์ต่อการทำข่าวประเภทข่าวเจาะหรือข่าวสืบสวน แต่ในทางกลับกันก็ส่งผลให้ผู้เรียนขาดกระบวนการในการแสวงหาข่าวด้วยตนเอง ขาดการสัมภาษณ์หรือสืบหาข้อเท็จจริงจากแหล่งข่าว ข่าวที่ได้จึงมาจากข้อมูลทุติยภูมิมีโอกาสผิดพลาดสูงมากและขัดกับหลักจรรยาบรรณของนักข่าวที่ “นักข่าวต้องทำข่าวเอง”

จากสาเหตุข้างต้น จึงเกิดการสร้างแพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ให้บริการรายงานข่าวจากพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย แต่เป็นสถานีข่าวจำลองเพื่อการเรียนการสอนที่พร้อมสร้างประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ตั้งของจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล โดยผู้สอนได้ระดมสมองร่วมกับผู้เรียนชั้นปีที่ 3 (ศึกษาภาคเรียนที่ 2/2565) ร่วมดำเนินการและจัดสร้างขึ้นเป็นเพจสถานีข่าวจำลองชื่อ “สถานีข่าวสองเล” โดยมีกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

- ใช้หลักการการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างสร้งค์ความรู้ เป็นกรอบดำเนินการโดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ออกแบบให้ผู้เรียนได้สร้างแพลตฟอร์มร่วมกัน มีการเสนอและสรรหาข้อและกำหนดวิธีการปฏิบัติงานข่าว

- มีการกำหนดนโยบายด้านการข่าวของสถานีข่าว และแบ่งหน้าที่ในฐานะกองบรรณาธิการข่าวอย่างชัดเจน และคัดเลือกบรรณาธิการข่าว

- บทบาทของผู้สอน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้อำนวยความสะดวกที่คอยสังเกตการณ์และให้คำแนะนำ กลไกหลักในการขับเคลื่อนแพลตฟอร์ม คือ ชิ้นงานข่าวจากรายวิชาการเขียนและรายงานข่าวเบื้องต้น และรายวิชาการเขียนและรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนการเขียนข่าวโดยใช้แพลตฟอร์มข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” สังกะระห์ตามทฤษฎีการสร้างสร้งค์ความรู้ (Constructionism Learning Approach) และการสร้างสร้งค์ความรู้ที่เหมาะสม (Situating Learning Approach) ร่วมกับแนวคิดหลักการเขียนและรายงานข่าว

ตารางที่ 1 การจำแนกกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างสร้งความรู้ด้วยตนเอง และการสร้างความรู้ที่เหมาะสม

Situating Learning Approach	กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน News Gathering				กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน News Reporting
	การแสวงหาข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล	การลงพื้นที่เพื่อทำข่าว	การประเมินคุณค่าข่าว	การตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน	
Authentic content การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	ผู้เรียนจัดทำตารางนำเสนอข่าวแบบ Running Event หรือการจัดทำปฏิทินข่าว	ผู้เรียนแบ่งทีมทำงานและลงพื้นที่ทำข่าวจากพื้นที่จริงทุกข่าว	ผู้เรียนประเมินคุณค่าข่าวตามหลักการในห้องเรียน และประเมินจากกลุ่มผู้รับสารจากแพลตฟอร์มออนไลน์	ดำเนินการโดยผู้สอนเนื่องจากต้องสื่อสารสู่ “Real World” ไม่สามารถปล่อยให้เกิดความผิดพลาดได้	ผู้เรียนมีการแบ่งงานกันทำตามตำแหน่งงานของโครงสร้างองค์กรข่าวในการรายงานข่าว
Social Interaction การมีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสังคม	ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลประวัติของชุมชน พื้นที่ และประวัติความเป็นมาของประเพณีวัฒนธรรมที่ทำข่าว ผู้เรียนรวบรวมและสืบค้นจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ข่าวออนไลน์ การใช้แฟ้มข่าวของสำนักข่าวออนไลน์ต่าง ๆ	ผู้เรียนสัมภาษณ์ชุมชนสัมภาษณ์หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีตัวตนอยู่จริง ผู้เรียนดำเนินการประสาน ช่วยให้เรียนรู้ทัศนคติและเป้าหมายของแหล่งข่าว การใช้ศิลปะทางการสื่อสารเพื่อบรรลุเป้าหมาย	ผู้เรียนรู้กลุ่มเป้าหมายหรือ Receiver ของตนเอง ส่งผลต่อการประเมินคุณค่าข่าวได้แตกต่างไปจากการเขียนและรายงานข่าวโดยไม่ทราบผู้รับสารของตนเอง การประเมินคุณค่าข่าวจึงชัดเจนกว่าการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์	ผู้สอนมีหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจนขึ้น ●ช่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ชัดเจน ●มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ●ปรากฏตัวตนของแหล่งข่าว	ผู้เรียนวางแผนล่วงหน้า และกระตือรือร้นในการออกรายงานข่าวนอกห้องเรียน และการรายงานแบบ Live สด
Constructionism Learning Approach	การแสวงหาข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล	การลงพื้นที่เพื่อทำข่าว	การประเมินคุณค่าข่าว	การตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน	การรายงานข่าว
การสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง	การเรียนรู้เทคนิคในการสืบหาแหล่งข่าว โดยเฉพาะวิธีการ Snow ball การเกิดปัญหาความขัดแย้ง (cognitive conflict) ในกระบวนการทำงานเมื่อลงพื้นที่กับเพื่อนร่วมทีม หรือกับความรู้เดิมของตนเอง เกิดการตั้งคำถามและไต่ตรองหาทางออกด้วยตนเองและการสะท้อนจารกเพื่อนร่วมทีม (reflection)	ผู้เรียนสามารถแตกย่อยข่าวได้มากกว่าหนึ่งประเด็น และสามารถรายงานข่าวได้มากกว่าที่วางแผนไว้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเอง (Constructive restructuring)	ผู้เรียนมีความแม่นยำมากขึ้นในการประเมินคุณค่าของข่าว เกิดเป็นความรู้ในการจัดลำดับความสำคัญของข่าวแตกต่างไปจากความรู้ในทฤษฎีที่เรียนรู้ในห้องเรียน (Cognitive conflict) เมื่อต้องเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวกับผู้อื่นคนอื่น ๆ ผ่านแพลตฟอร์ม (Constructive restructuring)	ผู้เรียนเรียนรู้ถึงความสำคัญของการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข่าว และมีวิธีการในการตรวจสอบความถูกต้องของข่าวตามแบบวิธีของตนเอง	ผู้เรียนเกิดการเปรียบเทียบกับการของสำนักข่าวออนไลน์ภายนอก (reflection) เรียงตามลำดับดังนี้ 1. ด้านเทคโนโลยี 2.ภาพลักษณ์ (Image) 3. ทักษะในการรายงานปรับเปลี่ยนและสร้างสไตล์ บุคลิกในการรายงานข่าวของตนเองได้ชัดเจน (Constructive restructuring)
ความหมายต่อตัวผู้เรียน	ผู้เรียนตระหนักเรื่องหลักการทำข่าวได้ด้วยตนเองว่า <ul style="list-style-type: none"> ข่าวเป็นเรื่องจริง ข่าวจึงมีความยาก ข่าวมีผลกระทบต่อด้านวิชาชีพข่าวและการยึดถือจรรยาบรรณเป็นเรื่องสำคัญ 	ผู้เรียนตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยตนเอง โดยเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการเวลาเนื่องจากการทำงานที่ย้อนกลับไปดำเนินการไม่ได้อีก ซึ่งแตกต่างจากงานสารคดีหรืองานวารสารศาสตร์ลักษณะอื่น	ผู้เรียนรู้ขีดจำกัดตนเองถนัดทักษะด้านไหน <ul style="list-style-type: none"> เป็นผู้สื่อข่าว เป็นเบื้องหลัง เป็นผู้ประกาศข่าว บรรณาธิการ 	ผู้เรียนตระหนักว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการเดียวที่มีผู้สอนดำเนินการเป็นหลัก	การได้รับรายงานข่าวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ ปรากฏตัวตนและความสามารถได้รับการยอมรับ และแสดงความเป็นมืออาชีพ
ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนให้คัดเลือกประเด็นข่าวสารตามบริบทที่ผู้เรียนสนใจ เลือกชุมชนหรือพื้นที่ได้อย่างอิสระ 	ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนให้นำเสนอ News Pegs อย่างอิสระ	การผลิตข่าวของชุมชนส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้คุณค่าข่าวตามลำดับความสำคัญที่เกิดขึ้นผู้รับสาร และขยายไปถึง	ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอข่าวที่สัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน จึง	การได้รับ Feedback จากสื่อออนไลน์หลังการรายงานข่าว ผู้เรียนสามารถประเมินผล

	• ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวด้วยตนเอง		กลุ่มเป้าหมายหรือ Sponsor ของรายการข่าวของตนเองด้วย	ระมัดระวังมากขึ้นในการผลิตข่าวทุกขั้นตอน	ได้ด้วยตนเอง หากสอดคล้องกับผู้สอนประเมิน ยอมรับไปสู่การแก้ไขที่ง่ายขึ้น
การแสวงหาคำตอบด้วยตัวเอง	ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและสนับสนุนการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและสำรวจความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง	ผู้เรียนพบเจออุปสรรคในการลงพื้นที่ และต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การลงพื้นที่ใช้เวลาและงบประมาณ จึงต้องดำเนินการจนแล้วเสร็จ เกิดการแสวงหาทางแก้ไขด้วยตนเอง	ผู้สอนออกแบบกิจกรรมให้เกิดการประชุมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิด	เมื่อพบความผิดพลาด ผู้เรียนเป็นผู้แก้ไขและหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง	

4. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้แพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์

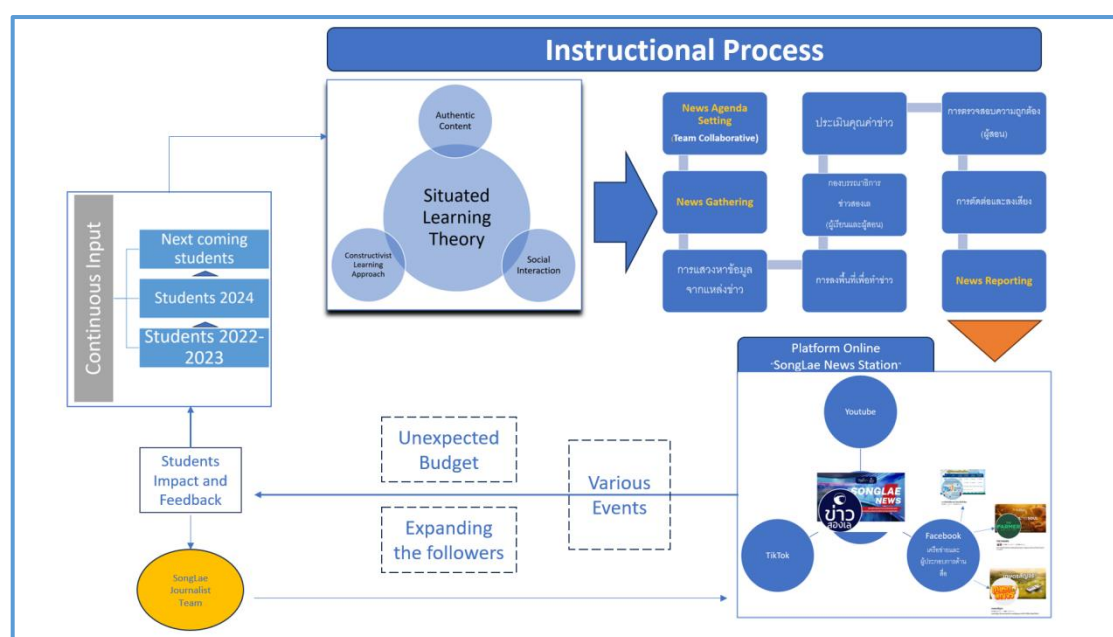
4.1 ผลลัพธ์ที่เกิดกับตัวผู้เรียน การบูรณาการแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์เข้ากับรายวิชาช่วยให้เกิดผลลัพธ์กับตัวผู้เรียนดังต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนได้รู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกระบวนการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล ที่ผู้เรียนจะต้องประสานแหล่งข่าวทั้งที่ต้องสืบค้นข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์แหล่งข่าวที่เป็นบุคคลเกิดการยอมรับฟังการสะท้อนคิดจากผู้อื่นและทบทวนแก้ไขด้วยตนเอง และเกิดการสร้างความรู้ใหม่ภายในตน (Constructive Restructuring) 2) ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaborative Learning) และเป็นการทำงานที่มีโครงสร้างและการจัดแบ่งการปฏิบัติงานเสมือนจริง เกิดเป็นทักษะในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้อื่นได้ 3) ผู้เรียนเกิดทักษะในการแบ่งปันความรู้ ปรากฏชัดในทุกกระบวนการเขียนและรายงานข่าวเนื่องจากการต้องมีการประชุมและปฏิบัติงานร่วมกันกับผู้อื่น จึงเกิดการถ่ายทอดและการเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกันตลอดการปฏิบัติงานข่าว 4) ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ การระดมความคิดและลำดับความรู้อย่างเป็นขั้นตอน สามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การสร้างองค์ความรู้ของตนเอง (Constructive Restructuring) 5) ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเองในการปฏิบัติงานข่าวอย่างมืออาชีพ ภูมิใจกับตนเองในการได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ และเกิดองค์ความรู้ที่คงทน (Enduring Understanding)

4.2 เกิดการใช้ประโยชน์จากสังคมรอบข้าง เกิดการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ หลังจากดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้สถานีข่าวสองเลน่นอกกับรายวิชา มีหน่วยงานองค์กรร่วมสนับสนุนและนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ บริษัทเฮดแอนด์ฮาร์ท สตาดิสมส์แอนด์ครีเอชั่น จำกัด ซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านสื่อได้ร่วมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) และการขอใช้ประโยชน์จากผลงานของผู้เรียน พร้อมทั้งให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสารคดีเชิงข่าวทางการเกษตรที่เชื่อมโยงกับชุมชนและทรัพยากรท้องถิ่น ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงานจริง มีความรับผิดชอบและมีเวทีในการแสดงความสามารถ เกิดความภูมิใจในตนเองและวิชาชีพ รวมทั้งมีโอกาสด้านอาชีพเพิ่มขึ้น

4.3 เกิดเครือข่ายความร่วมมือ การเชื่อมโยงสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับสังคมชุมชนท้องถิ่นด้วยการเปิดบริการวิชาการจัดทำข่าวสารแก่ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย และสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน เพื่อเป็นเครือข่ายในการเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานของผู้เรียน และสร้างการยอมรับในหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทันกับยุคสมัยตอบสนองความต้องการของตลาดงานในอนาคต สามารถตอบสนองให้บริการรับใช้สังคมตามพันธกิจของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัยทักษิณได้อย่างสอดคล้อง

ส่วนที่ 2 การนำเสนอโครงร่างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล”

ผู้สอนได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” ในรายวิชาการเขียนและรายงานข่าวเบื้องต้น และรายวิชาการเขียนและรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์มาเป็นระยะเวลา 2.5 ปี หรือ 5 ภาคการศึกษาโดยสถานีข่าวสองเลเริ่มเกิดผลกระทบต่องานผู้เรียนและงานบริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เขียนในฐานะผู้สอนได้ถอดบทเรียนและกระบวนการทั้งหมดตั้งได้นำเสนอไปในส่วนที่ 1 และได้สรุปออกมาในรูปแบบโครงร่างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล” ไว้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงโครงร่างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล”

โครงร่างโมเดลนวัตกรรมกระบวนการเรียนรู้ “สถานีข่าวสองเล” มีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนนำเข้า (Input) ผู้เขียนได้ระบุว่าเป็น “Continuous Input” เนื่องจากสัมพันธ์กับการรับเข้าผู้เรียนและรายวิชาเป็นวิชาแกนของหลักสูตรที่จะมีผู้เรียนต่อเนื่องตลอดทุกปี 2) ส่วนการจัดการเรียนการสอน (Instructional Process) ประกอบด้วยทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของแพลตฟอร์มสถานีข่าวสองเล และกรอบแนวคิดการเขียนและการรายงานข่าว 3) ส่วนแพลตฟอร์มสถานีข่าวออนไลน์ (SongLae News station) ซึ่งประกอบด้วย เพจเฟซบุ๊ก ยูทูบ และติ๊กต็อก และแพลตฟอร์มของผู้ประกอบการสื่อและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน 4) ส่วนขยายผล (Impact) ปรากฏในรูปของกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ในช่วงปี 2566 และ 2567 ที่ผู้เรียนเสนอให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานข่าว (Various Events) เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับผู้รับสารและขยายจำนวนผู้รับสาร (Expanding the followers) โดยมีผู้สนับสนุนเข้ามาเสนองบประมาณและการหนุนเสริมกระบวนการ (Unexpected Budget) ทั้งนี้กลายเป็นการตอบสนอง (Feedback) หรือเป็นการสะท้อนคิด (Reflection) ที่เกิดต่อตัวผู้เรียนโดยตรงรวมถึงตัวผู้สอนด้วย ซึ่งส่วนนี้ย้อนกลับไปสู่ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ (Constructive restructuring) คือ การเกิดทีมข่าวสองเลที่เป็นทีมงานถาวรไม่สัมพันธ์กับรายวิชาโดยตรง (SongLae Journalist Team) เป็นผู้เรียนที่เคยผ่านหรือกำลังเรียนทั้งสองรายวิชาเข้ามาร่วมปฏิบัติงานข่าว หลังจากได้รับการสนับสนุนในเชิงบวกอย่างเป็นรูปธรรม (Positive Feedback) โดยการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในรูปแบบของการจัดโครงการ เกิดเป็นกำลังใจแก่ทีมทำงานและขยายโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นิสิตเกิดการเปลี่ยนแปลง ปรากฏคุณสมบัติของนักข่าวชัดเจน อาทิ การมีจรรยาบรรณต่อข่าวจากเหตุการณ์น้ำท่วมจังหวัดเชียงราย ได้ทำหน้าที่ตามอุดมการณ์ข่าว “การเป็นที่พึ่งสาธารณะ” ด้วยการเชิญชวนระดมความช่วยเหลือโดยใช้แพลตฟอร์มสถานีข่าวสองเล

การอภิปรายผล

การจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” นั้นใช้กระบวนการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิดการเขียนและรายงานข่าว มีการฝึกปฏิบัติงานข่าวตามกระบวนการทั้งการสื่อข่าว และการรายงานข่าว ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานข่าวจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มีกระบวนการสื่อข่าวจากสถานการณ์และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวจริง เป็นไปตามหลักการสร้าง Authentic content ของทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เหมาะสม (Situating Learning Theory) และทุกกระบวนการมีการลงพื้นที่ปฏิบัติงานนอกห้องเรียนหรือนอกมหาวิทยาลัย ผู้เรียนจึงเกิดปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสังคม (Social Interaction) ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความรู้กับบริบทของสังคมที่ตนเองลงปฏิบัติงานข่าว มีโอกาสได้สัมผัสแหล่งข่าวและการประสานงานกับหน่วยงานชุมชนท้องถิ่น ลักษณะดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทที่จะต้องเจอในอนาคตได้เป็นอย่างดี การนำแพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์มาบูรณาการกับรายวิชาจึงเป็นการสร้างกลไกการเรียนรู้ด้วยการเข้าร่วมทางสังคม (Legitimate Peripheral Participation) จากการเข้าร่วมทำข่าวในพื้นที่บริบทของผู้เรียนเองโดยใช้วิธีการรายงานตั้งแต่แบบตรงไปตรงมาซึ่งไม่มีความซับซ้อนไปสู่การรายงานข่าวแบบตีความ การรายงานข่าวเชิงสารคดี และการรายงานพิเศษ (Scoop) ในพื้นที่ที่ไกลจากบริบทของตนเอง เป็นการพัฒนาทักษะจากที่มีความซับซ้อนน้อยไปสู่การความซับซ้อนมากขึ้น สอดคล้องกับ Leve & Wenger (1991, p. 40) การจัดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ใช่เพียงแค่การรับข้อมูลแต่เป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการที่เชื่อมโยงกับกลุ่มและวัฒนธรรมของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาร่วมกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructionism Learning Approach) การจัดการเรียนรู้ในการเขียนและรายงานข่าวโดยใช้แพลตฟอร์มรายงานข่าวออนไลน์นั้นเป็นการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เกิดเป็นประสบการณ์ตรงจากการศึกษาพบว่าทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีนี้ตั้งแต่การสร้างให้เกิดการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Cognitive conflict) การใช้ความรู้เพื่อคลี่คลายปัญหาที่เผชิญในระหว่างการปฏิบัติงานข่าว การรับฟังและร่วมคิดแก้ไขกันภายในทีม หรือแม้แต่การเปรียบเทียบทักษะความสามารถของตนกับผลงานของมืออาชีพหรือข่าวออนไลน์แหล่งอื่น ๆ เกิดเป็น ความขัดแย้งทางปัญญา และกลายมาเป็นแรงจูงใจให้เกิดการไตร่ตรองเพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น ซึ่งสะท้อน

คิดภายในตัวผู้เรียนเอง (Reflection) และนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (Constructive Restructuring) ซึ่งปรากฏอยู่ในหลายขั้นตอน อาทิ การสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนและสร้างสไตล์ในการรายงานข่าวของตนเองได้หลังจากเกิดการไตร่ตรองเปรียบเทียบกับผลงานของนักข่าวสายอาชีพ หรือที่ปรากฏในข่าวออนไลน์อื่น ๆ ผู้เรียนได้พัฒนาวิธีการนำเสนอข่าวด้วยอนิเมชัน (Animation) การไตร่ตรองของผู้เรียนดังกล่าวเกิดขึ้นบนฐานแห่งประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งทีมงานและแหล่งข่าว ผลตอบรับจากผู้รับสาร (follower) ที่ปรากฏในแพลตฟอร์มรวมถึงผลงานของคนอื่น ทั้งหมดนี้กระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างทางปัญญาขึ้นในตนเอง (Rattanathongkom, 2015, p. 107) ข้อสังเกตสำคัญคือ ผู้เรียนจะเกิดการปรับเปลี่ยนและสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองแบบค่อยเป็นค่อยไป และเห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจนขึ้นในการผลิตงานข่าวชิ้นหลัง ๆ ตามลำดับ

แต่ทั้งนี้ผู้เขียนพบว่าในขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนก่อนการรายงานข่าวนั้น เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเองโดยผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับทราบผลและเหตุผลจากผู้สอน เนื่องจากข่าวนั้นมีลักษณะแตกต่างจากงานวารสารศาสตร์ประเภทอื่น ๆ ไม่สามารถย้อนกลับมาแก้ไขหรือทำใหม่ได้ การรายงานข่าวผ่านแพลตฟอร์มที่เผยแพร่สู่สาธารณะจำเป็นต้องถูกต้องเที่ยงตรงและระมัดระวังเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) นอกจากนี้ยังรวมถึงการต้องพิจารณาเรื่องลิขสิทธิ์ การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ผู้สอนคำนึงว่าขั้นตอนนี้มีความซับซ้อนมาก การเรียนรู้ในบริบทที่มีความเป็นจริงสูงอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดหรือไม่มั่นใจ สอดคล้องกับที่ Harris อธิบายไว้ว่า กิจกรรมที่มีความซับซ้อนมากเกินไปประสบการณ์ของผู้เรียนอาจสร้างรู้สึกไม่สบายใจในการมีส่วนร่วม ดังนั้นการออกแบบการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงระดับประสบการณ์และความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Harris, 2003, p. 58) ขั้นตอนนี้ผู้สอนจึงไม่ใช่เป็นเพียง Facilitator แต่ต้องกลายเป็นทีมงานคนหนึ่งโดยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นบรรณาธิการ ในขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนในการแสวงหาและรวบรวมข่าว จึงมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากขั้นตอนการเขียนและรายงานข่าวขั้นตอนอื่น ๆ อย่างชัดเจน

การจัดการเรียนการสอนด้วยแพลตฟอร์มการรายงานข่าวออนไลน์ “สถานีข่าวสองเล” จึงสอดคล้องและสนับสนุนการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (Constructionism Learning Approach) และการสร้างสรรคความรู้ที่เหมาะสม (Situated Learning Approach) แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต่อไปตามยุคสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาหรือถอดบทเรียนจากตัวผู้เรียนร่วมด้วยในอนาคต
2. ควรมีการศึกษาวิจัยกระบวนการดำเนินการของสถานีข่าวสองเล ทั้งในแง่ผลกระทบ (impact) ต่าง ๆ ที่เกิดกับผู้เรียนและส่วนขยายผลอื่น ๆ
3. ควรมีการประเมินผลผลิตจากกระบวนการเรียนการสอน คือ ชิ้นงานข่าว จากตัวผู้รับสารเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญของงานวิชาการฉบับนี้ คือ นิสิตหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการเริ่มต้นสร้างสถานีข่าวสองเล และเป็นกลไกหลักให้สถานีข่าวจำลองแห่งนี้เชื่อมโยงเข้ากับสังคมท้องถิ่น และสามารถขยายผลจากชั้นเรียนสู่การให้บริการวิชาการด้านการข่าวแก่ชุมชนได้จนปัจจุบัน ผู้เขียนจึงขอยกประโยชน์อันเกิดแก่สังคมและด้านวิชาการให้แก่ผู้เป็นศิษย์ “นักข่าวของคุณ” ไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, L. W., and Krathwohl, D. R. (2001). **A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives**. New York: Longman.
- Barrett, H. C. (2006). Researching and evaluating digital storytelling as a tool for learning. **Journal of Educational Multimedia and Hypermedia**, 15(4), 293-303.
- Castells, M. (2010). **The rise of the network society**. (2nd ed.). Wiley-Blackwell.
- Darling-Hammond, L., Wei, R. C., Andree, A., Richardson, N., and Orphanos, S. (2009). **Professional learning in the learning profession: A status report on teacher development in the U.S. and abroad**. Stanford, CA: National Staff Development Council.
- Harris, M. (2003). Learning to be a teacher: The socialization of student teachers. **Teaching and Teacher Education**, 19(1), 56-68.
- Kirkwood, A., and Price, L. (2008). Enhancing the learning experience? The role of technology in higher education. In: **The education and training of teachers**. Routledge.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development**. New Jersey: Prentice Hall.
- Lave, J., and Wenger, E. (1991). **Situated learning: Legitimate peripheral participation**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lewis, C. (2002). **Lesson study: A handbook of teacher-led instructional change**. New York: Teachers College Press.
- López-García, X., and Sánchez-Fernández, J. (2021). Journalism education during the COVID-19 pandemic: Challenges and opportunities for online learning. **Journalism Studies**, 22(9), 1203-1219.
- Manovich, L. (2001). **The language of new media**. Cambridge: MIT Press.
- Mayer, R. E. (2002). Learning in multimedia environments: The role of student and teacher activities. **Educational Psychologist**, 37(2), 95-100.
- Numcharoen, N. (2006). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการรายงานข่าว [The introduction to news reporting]. Bangkok: Chula Press. [In Thai]

- Netrthanon, S. (2020). The process of enhancing critical and creative thinking skills through constructionism learning theory. **Interdisciplinary Sripatum Chonburi Journal**, 6(3), 20-31. [In Thai]
- Office of National Higher Education Science Research and Office of National Higher Education Science Research. (2019). นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565. [The Higher Education, Science, Research and Innovation Policy and Strategy (2020-2027) and The Thailand Science Research and Innovation Plan (2020-2022)]. Retrieved from https://www.nxpc.or.th/wp-content/uploads/2022/08/แผนอุดมPolicy_and_Strategy_of_Thailand_HESI_2563-2570_and_Thailand_SRI.pdf [In Thai]
- Ongcharoen, P. (2017). ถอดบทเรียน : การบริหารโครงการภาครัฐ [Lesson learned: The administration of government project]. Bangkok: Together Edutainer. [In Thai]
- Prasertsin, A., Jiotrakul, T., and Thongklomsee, J. (2017). A studying guidelines of the educational innovation management used for improving teacher's teaching and research. **Journal of Library and Information Science Srinakarinwirot University**, 10(2), 78-89. [In Thai]
- Rattanathongkom, S. (2015). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ [Organizing learning experiences according to learning theories and principles]. In: **Teaching documents 475788 Physical therapy teaching, first semester of academic year 2013**. Retrieved from https://ams.kku.ac.th/aalearn/resource/edoc/tech/56web/9learn_exp56.pdf. [In thai]
- Ryan, M.-L. (2001). **Narrative as virtual reality: Immersion and interactivity in literature and electronic media**. London: Johns Hopkins University Press.
- Stigler, J. W., and Hiebert, J. (1999). **The teaching gap: Best ideas from the world's teachers for improving education in the classroom**. New York: Free Press.
- Surasit, V. (2022). งานข่าว : หลักการและเทคนิค [The news: Principles & techniques]. Bangkok: The king printing. [In Thai]
- Thomas, J. W. (2000). **A review of research on project-based learning**. California: The Autodesk Foundation. Retrieved from https://tecfa.unige.ch/proj/eteach-net/Thomas_researchreview_PBL.pdf